

מהמתרחש בחינוך היהודי התורני בגולה

הגוף המרכזי בארץ העוסק בחינוך היהודי התורני בגולה, הינו המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית. רשת פעולתה של המחלקה, שהוקמה בשנת 1952 במטרה לקדם את החינוך היהודי בגולה על יסוד הערכים של מסורת היהדות ואהבת ציון, מקיפה כיום קרוב ל-1,000 בתי ספר יהודים באמריקה, באירופה, באסיה, באוסטרליה ובאפריקה, ובהם כ-250,000 תלמידים.

בין יתר פעולותיה משגרת המחלקה מפקחים, יועצים חינוכיים, מנהלים ומורים למוסדות חינוך יהודיים בגולה; מייצעת ומדריכה מוסדות אלה ואחרים ומספקת להם ספרים ועזרי לימוד; מביאה לישראל קבוצות מחנכים, סטודנטים ותלמידים לתקופות לימוד שונות. מתוך מכלול מגוון זה בחרנו לייחד הפעם פינה זו לפרסומי המחלקה.

"כשאנו מוציאים ספרים אנחנו חושבים על הילד היהודי בגולה, ועליו בראש וראשונה. האם יש מו"ל היכול להעיד זאת על עצמו באותה המדינה? מטרתנו להפיץ חינוך ותרבות תורניים בתפוצות, וכלפי התפוצות. הספר יכול לחדור לכל המקומות ולעבור כל גבול. בעזרת ספר אפשר להביא יהדות לבית היהודי במקום הנידח ביותר, ובאומרי ספר אני מתכוון לזה שיהיה מותאם לשפה הגשמעת והמדוברת בקהילות ישראל, וכן לכזה שיהיה מותאם לילד היהודי המודרני — וזה ייחודנו!" אמר מר משה קרונה ראש המחלקה. והוסיף ד"ר חיים המיאל, המנכ"ל: "כדאי לציין כי עד היום הוצאנו למעלה מ-180 פריטים, ביניהם, נוסף על ספרים, גם סרטונים, כרזות ואמצעים אור-קוליים מגוונים המוקדשים כולם לנושא של הפצת החינוך והתרבות התורניים. כל שיקולינו בהוצאת ספר מתמקדים סביב צרכיהם של המורים והתלמידים בגולה. יש לנו קו מנחה בבחירת הספרים ובעיבודם והוא — מציאת הגישה הפדגוגית היעילה והמעודכנת ביותר ללימודי המקצועות היהודיים בקהילות שמחוץ לישראל. אנו משתדלים תמיד לעקוב אחר כל החידושים הגרפיים והטכניקות החדישות בהוראה. כדי למשוך את הילדים, שאיז להם אולי משיכה ראשונית למסורת ולתכנים יהודיים, אנחנו משתדלים שכל ספרינו יהיו נאים מאוד מבחינה אסתטית, שיהיו בהם הרבה איורים, ששפתם תהיה מעודכנת ותואמת את המקובל בדורנו בתפוצות, ושגישתם תהא אף היא תואמת את דרכי החשיבה של הנוער בעולם היום".

נאמנה למטרות אלה הוציאה לאור המחלקה ספרי לימוד רבים, ספרי עזר למורה על דרכי הוראה ומתודיקה של מקצועות היהדות וכן ספרי עיון ומחשבה למורה (המתאימים אף ליודעי ספר סתם). עד היום הודפסו קרוב ל-750,000 עותקים של ספרים, מזן הסוגים השונים, שבהוצאת המחלקה בעברית, אנגלית, צרפתית, ספרדית, פורטוגזית, יידיש ואיטלקית. היו ספרים שהועתקו בגולה להולנדית, ליוונית ולשפות אחרות. כן הכינה המחלקה עשרות כרזות ללימוד ולקישוט, מאות שקופיות ודרשות בסרטי-קול, והפיקה סרטים קצרים במשותף עם חברת הסרטים "נהורה".

להלן אחדים מפרסומי המחלקה :

מעיינות י' — שבת — חיים חמיאל (עורך)

30 מאמרים ושעורים לדוגמא בהוראת נושאים הקשורים ליום השבת. ביבליוגרפיה
בחרת, 10 שירי שבת עם תוים. 594 עמודים. — 20 ל"י

משנתו של הרב קוק — צבי ירון

מתקר מקיף במשנתו של גדול הוגי הדעות בדורות האחרונים. בספר 12 פרקים בתחומים
העיקריים של הגות הרב קוק, מבוא לתולדות הרב ומפתח מפורט. 388 עמודים. — 25 ל"י

הצינונות הדתית — קובץ מאמרים — יוסף תירוש (עורך)

25 מאמרים על רעיון הצינונות הדתית. 306 עמודים. — 10 ל"י

האשה והמצוות — הרב אליקים ג. אלינסון

ילקוט מקורות לזיקת הנשים למצוות שבהן הן חייבות. 160 עמודים. — 16 ל"י

עיונים בספר בראשית, בעקבות פרשנינו הראשונים והאחרונים —

פרופ' נחמה ליבוביץ

עריכה חדשה של כל העיונים שהופיעו עד כה לפרשיות ספר בראשית, בצירוף מפתח
ההבאות ומפתח המפרשים והמחברים. מהדורה רביעית מתוקנת. 420 עמודים. — 22 ל"י

עיונים חדשים בספר שמות, בעקבות פרשנינו הראשונים והאחרונים —

פרופ' נחמה ליבוביץ

עיונים חדשים ועריכה חדשה של העיונים שהופיעו עד כה לפרשיות ספר שמות, בצירוף
נספח על דרכו של רש"י בבחירת המדרשים, מפתח ההבאות ומפתח המפרשים והמחברים.
מהדורה שלישית מתוקנת. 544 עמודים. — 26 ל"י

בדרך טובים — מאת הד"ר יהודה מוריאל

מצוות שבין אדם לחברו לאור המקורות במקרא ובהלכה 171 עמודים. — 12 ל"י

שיעורים במסכת בבא בתרא — מאת אליעזר אלינר

סוגיות נבחרות מן הפרקים "השותפין" ו"חזקת הבתים" 153 עמודים. — 12 ל"י

זה עתה הופיע!

על התשובה — מאת הרב יוסף דוד הלוי סולובייצ'יק

מבחר דרשות שדרש הרב בנושא התשובה. כתב וערך ד"ר פנחס כהן פלאי.

354 עמודים. — 30 ל"י

להשיג במשרדי המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה, ירושלים

רח' המלך ג'ורג' 48, ת.ד. 92. טל' 39261.